

ENTREVISTA A ERNEST QUEROL

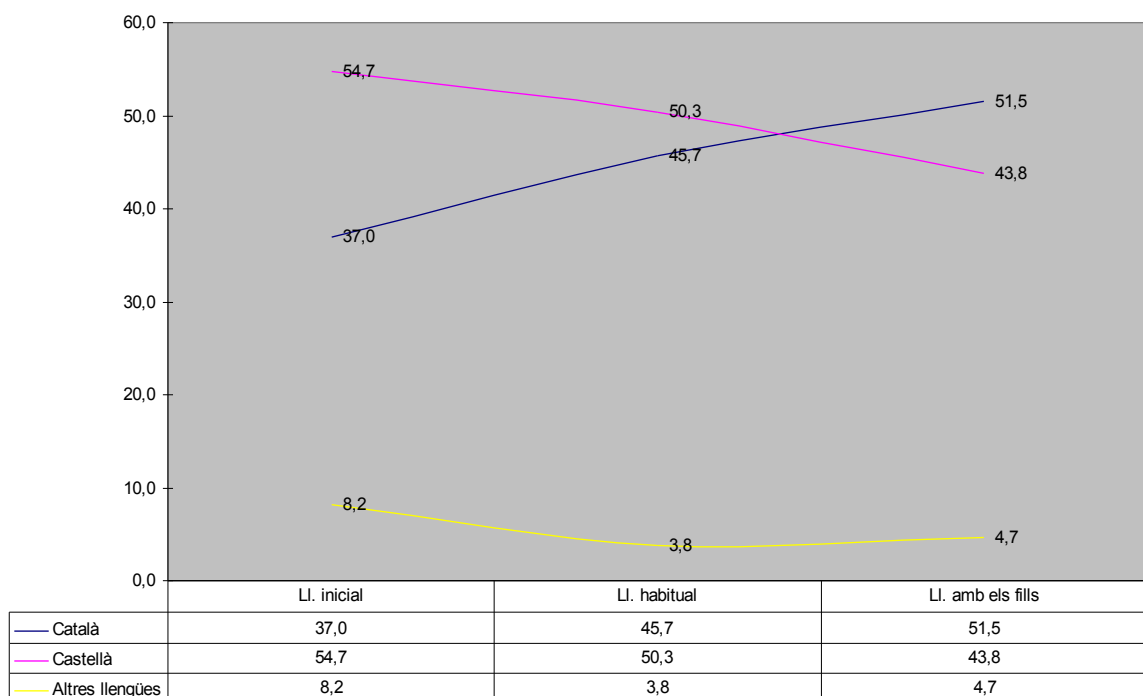
a) A les jornades sociolingüístiques d'Alcoi acaba de presentar la ponència “La transmissió lingüística intergeneracional a Catalunya (1997-2008)” Quina és la seva conclusió principal?

La principal conclusió és que el 2008 a Catalunya el grup de referència que té la capacitat d'atraure els parlants és el català. Així, la diferència entre la llengua inicial (la primera llengua que s'aprèn) i la llengua que es transmet als fills és de 14,5 punts percentuals. És a dir, hi ha un 14,5% més de persones que tenen com a llengua inicial el català en la generació dels fills respecte a la dels pares. En aquesta mateixa línia, el progrés entre la llengua inicial i la llengua que es parla habitualment és de 8,7 punts percentuals a favor del català.

b) I en quines dades es basa per a mesurar aquesta evolució?

En aquesta diapositiva de la presentació és veu molt clarament la línia ascendent del català: es passa d'un 37% de persones que tenen com a llengua inicial el català a un 45,7% que la tenen com a habitual i a un 51,5% que la parla amb els fills.

Llengua inicial, llengua habitual i llengua amb els fills. Percentatges 2008

c) Quina relació tenen entre ells els conceptes que fa servir de *llengua inicial*, *llengua habitual* i *llengua de la parella* i *llengua emprada amb els fills*?

Des de l'Institut de Sociolingüística Catalana, el 2002, vam preparar el qüestionari per a les enquestes d'usos lingüístics que s'han passat a tots els Països catalans. Tots els que hi vam participar ens vam proposar establir una terminologia que tingués dues virtuts, en primer lloc, que fos entenedora per a les persones que havien de respondre els qüestionaris i, en segon lloc, que es pogués emprar també en les anàlisis sociolingüístiques. Així, tots els termes a què es refereix són força clars, millors que els precedents, per exemple, que *llengua materna*, per citar-ne només un.

Justament en l'ordre que me'ls ha demanat, és l'ordre vital: el terme *llengua inicial*, és la primera llengua que s'aprèn, posteriorment, es fixa un ús quotidià (la *llengua habitual*), quan les persones estableixen lligams íntims l'altra persona també empra una llengua quotidianament (*llengua de la parella*) i les parelles que tenen fills, els parlen en alguna llengua (*llengua emprada amb els fills*).

d) Es podria destacar algun factor en concret que expliqui les raons d'aquesta milloria?

Els progenitors que no eren catalanoparlants d'origen però que han transmès el català a la seva descendència tenen una representació positiva del català i el grup dels catalanoparlants és el seu grup de referència al qual volen que els seus fills pertanyin. L'enquesta de 2008 (dirigida per Miquel Strubell, amb qui he redactat el llibre que n'explica els principals resultats: *Llengua i reivindicacions nacionals a Catalunya el 2008. Evolució de les habilitats, dels usos i de la transmissió lingüística (1997-2008)*) tenia com a novetat la introducció de preguntes de caire polític. La troballa que he fet és que l'*autocategorització nacional* ("sóc només català, més català que espanyol...") és la segona variable que més explica els usos del català, només per darrere del lloc de naixement dels pares. Concretament els no catalanoparlants inicials que transmeten el català responen que se senten només catalans (24%. Mitjana de tota la mostra: 22,6%), més catalans que espanyols (30% / mitjana: 19,3%), tan catalans com espanyols (30% / mitjana: 31,3%). Pel que fa a la pregunta sobre un hipotètic referèndum per a la independència de Catalunya: el 37% hi votaria a favor (mitjana de tota la mostra 36,5%), el 29% s'hi abstindria (mitjana de tota la mostra 27,1%), el 16% hi votaria en contra (mitjana de tota la mostra 22,1%).

e) Dins dels plans de política lingüística de la Generalitat hi ha hagut alguna línia de treball per fomentar la transmissió familiar de la llengua?

Directament no n'hi hagut cap. Ara bé, tot el que afavoreixi el prestigi del català fa augmentar les representacions socials d'aquesta llengua i el desig de pertànyer al grup dels qui la parlen. Per tant, indirectament, totes les campanyes de promoció també incideixen en la transmissió del català a la descendència.

f) També hi ha hagut un augment considerable de les llengües que no són ni el català ni el castellà?

En efecte, entre el 1997 i el 2006 el nombre dels nascuts a l'estranger s'ha incrementat fins al 14% (11,2 punts percentuals). Pel que fa a la llengua inicial de les persones de 15

i més anys ha passat del 2,2 de 1997 al 8,2 de 2008. És a dir, ha augmentat 6 punts percentuals. Tenen com a llengua d'ús habitual una de diferent de les oficials el 3,8%.; amb la parella, un 4,5% i amb els fills, un 4,7%.

g) Quines previsions de futur té sobre la tendència de la transmissió intergeneracional del català?

Amb els canvis demogràfics, a més del català i del castellà es transmeten també altres llengües (el 4,7%). Encara que, entre els nascuts a Catalunya els monolingües castellanoparlants no transmeten mai una altra llengua que no sigui cooficial. Per contra, dels pares que han transmès alguna llengua no cooficial, hi ha un 9,9% que tenen el català com a llengua inicial i un 9% hi té les dues oficials.

Ara bé, també hi ha persones amb una llengua inicial diferent de les dues cooficials que transmeten el català als seus fills, encara que els percentatges siguin molt baixos (el 0,3% dels que només se'ls parla en català i el 13,8% dels que se'ls parla més català que castellà) l'important és que aquesta opció es doni. Considero que en el futur es mantindrà la tendència ascendent de transmissió del català per part de castellanoparlants i dels parlants d'altres llengües atès que no es previsible que disminueixin les representacions positives que es tenen del català i dels seus parlants.

M'agradaria acabar tal com he clos la meva intervenció i el llibre, canviant les paraules de JoxAnton Artze: *una llengua és viable quan els qui no la saben l'aprenen i els qui la saben la fan servir i la transmeten als fills*. Que és precisament el que passa en l'actualitat a Catalunya i que preveig que continuarà passant. Tant de bo que a Euskalèria s'esdevingués el mateix.